

Reactie Vogelbescherming Nederland op wijziging van het besluit bouwwerken leefomgeving in verband met het duurzaam gebruik van daken

Vogelbescherming Nederland juicht de voorgenomen wijziging van het Besluit Bouwwerken en Leefomgeving (BBL) toe, vanwege de mogelijkheid die de wijziging biedt om het functioneel en duurzaam inzetten van grote daken af te dwingen. Echter, deze wijziging zou effectiever bijdragen aan de energietransitie en andere duurzaamheidsdoelen wanneer het duurzaam gebruik van daken als standaard in landelijke regelgeving wordt opgenomen en het daarvan afwijken de uitzondering wordt.

De aantallen distributiecentra en andere grote gebouwen nemen steeds verder toe. Het dakoppervlak van deze gebouwen daarmee ook. Deze daken zouden als locatie voor zonnepanelen altijd de eerste keus moeten zijn, vóórdat wordt overgegaan tot het aanleggen van grootschalige grondgebonden zonneparken. Deze voorkeursvolgorde voor zon op dak is ook als beleidskeuze opgenomen in de NOVI.

Daar waar het opwekken van energie op grote daken niet mogelijk is, zijn er alternatieve mogelijkheden om het steeds verder groeiende oppervlak van daken duurzaam te gebruiken, bijvoorbeeld door ze in te zetten voor klimaatadaptatie of het versterken van biodiversiteit. Met de huidige druk op de ruimte is het onbestaanbaar dat grote oppervlakten dak leeg in een steeds voller landschap liggen. In het kader van deze consultatie brengen we daarom onderstaande verbeterpunten naar voren.

Vervang de voorgestelde maatwerkconstructie door algemene (landelijke) regels

Doordat de wijziging van het BBL beperkt blijft tot het bieden van maatwerkmogelijkheden is het duurzaam inzetten van dakoppervlak nog steeds de uitzondering en niet de standaard. Gemeenten moeten actie ondernemen en zelfs motiveren waarom een maatwerkregel of -voorschrift, waarin duurzaam dakgebruik afgedwongen wordt, gepast is. Nationale belangen als het opwekken van duurzame energie, aanpassen aan een veranderend klimaat en zuinig omspringen met schaarse ruimte zijn beter gediend met direct geldende landelijke regels

Leg duurzaamheidseisen voor nieuwbouw daarom vast als landelijke regel in het BBL, zoals ook met de BENG-eisen is gedaan. Stel voor bestaande bouw algemene regels op voor gemeenten, met daarin een mogelijkheid tot het maken van uitzondering voor die daken waar duurzaam gebruik bouwtechnisch echt niet mogelijk is.

Hiermee wordt het duurzaam inzetten van daken de landelijke standaard, zonder dat daar aanvullende actie op lokaal niveau voor nodig is. Tegelijkertijd zorgt landelijke standaardisering voor rechtszekerheid en een *level playing field* voor bouwers en gebouwegenaren en -exploitanten.

Hanteer het uitgangspunt dat ieder dak duurzaam kan worden ingezet

Er is gekozen voor een mogelijkheid tot maatwerk op lokaal niveau, omdat niet ieder dak wat ligging betreft geschikt is voor duurzaam gebruik. Deze stelling is het gevolg van een te nauwe interpretatie van het begrip "duurzaam gebruik van daken". Ieder dak is geschikt voor duurzaam gebruik, wanneer onder duurzaam gebruik niet alleen het opwekken van energie of opvangen van water vallen, maar ook het bijdragen aan biodiversiteit of het zuinig omgaan met ruimte door het functioneel inzetten van het dak. Aansluitend bij het Kennisportaal Klimaatadaptatie¹ zijn er vier potentiële (duurzame) functies voor een dak te onderscheiden:

- Groen dak: bedekt met beplanting, versterkt biodiversiteit en vangt water op;
- Geel dak: opwekken van energie d.m.v. zonnepanelen
- Blauw dak: regenwater opvangen op het dak in een vegetatielaag met substraat of met speciaal krattensysteem
- Rood dak: dak als extra functionele ruimte, bijvoorbeeld voor recreatie of installaties

Ieder dak kan redelijkerwijs voor één van deze functies ingezet worden. Door deze functies alle vier te benoemen als duurzame inzet van een dak, vervalt het argument dat een dak ongeschikt zou zijn voor duurzaam gebruik en is een landelijke regel om dit te verplichten niet disproportioneel.

Tenslotte kan de grootste duurzaamheidswinst kan behaald worden door functies te combineren, met name door zonnepanelen te plaatsen op een groen dak. Hierbij stijgt de productiviteit van de zonnepanelen, wordt water vastgehouden en biodiversiteit versterkt. Het is dan ook aan te bevelen deze keuze als voorkeursoptie te benoemen.

Benoem biodiversiteit als doel van het duurzaam gebruiken van daken

Het potentiële belang van het verduurzamen van daken voor biodiversiteit wordt in de Nota van toelichting slechts een keer genoemd, en dan enkel als bijkomend voordeel van het opvangen van water op een groen dak. Behouden en versterken van biodiversiteit is echter een belangrijk onderdeel van een duurzame bebouwde omgeving, zoals ook wordt genoemd in beleidskeuze 3.6 van de Nationale Omgevingsvisie.

Het duurzaam gebruik van daken kan op twee manieren bijdragen aan biodiversiteit. Direct, doordat een goed ingericht groen dak een potentieel leefgebied is voor diverse soorten. En indirect doordat het multifunctioneel gebruik van daken het mogelijk maakt zuinig om te gaan met ruimte.

---

¹ <https://klimaatadaptatienederland.nl/hulpmiddelen/overzicht/multifunctionele/>

In de Nota van toelichting wordt aangegeven dat conform de Memorie van toelichting van de Omgevingswet duurzaamheid onder meer gaat over “een schoon milieu en een duurzame energievoorziening”. In diezelfde Memorie wordt onder duurzaamheid ook verstaan het “het waarborgen van de bestaansmogelijkheden van alle mensen op aarde, hier en nu, elders en later ... Kern daarvan is dat het herstelvermogen en de natuurlijke veerkracht van ecosystemen niet wordt geschaad, zodat de vitaliteit van het natuurlijk kapitaal en daarmee het behoud van deze belangrijke economische productiefactor wordt geborgd.”. Biodiversiteit is een essentieel onderdeel van het behouden van genoemde veerkracht van ecosystemen en het waarborgen van bestaansmogelijkheden. Inzetten van een dak voor het behoud en versterking van die biodiversiteit verdient dan ook om expliciet vermeld te worden als duurzaam gebruik van een dak.

Namens Vogelbescherming Nederland,

Femke Jochems